

2. Основи економічної безпеки, підручник, за ред. О.М. Бандурки, В.Є. Духова, К.Я. Петрової, І.М. Чернякова, Харків, НУВС, 2003, 236 с.
3. Шкарлет С.М. Еволюція категорії «безпека» в науковому та економічному середовищі, за ред. С.М. Шкарлет, *Формування ринкових відносин*. 2007. № 6. С. 7–12.
4. Гончарова В.О. Вплив тіньової економіки на економічну безпеку держави, монографія, за ред. В.О. Гончарової., Харків, ХНУ, 2001. 195 с.
5. Моніторинговий кримінологічний аналіз злочинності в Україні (2009–2013 роки), монографія, Є. М. Блажівський, І. М. Козьяков, О. О. Книженко та ін., Київ : Нац. акад. прокуратури України, 2014. 488 с.

**Карпенко Владислав Олександрович,
Недойнов Кирило Володимирович,**
курсанти 2-го курсу факультету
економіко-правової безпеки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА: ЗАГРОЗИ, ЇХ КЛАСИФІКАЦІЯ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

На сьогодні, економічний розвиток країни пов'язаний із активізацією негативних чинників впливу та різних загроз такому розвитку. З плином часу, національна економічна безпека все частіше перетворюється в економічну безпеку підприємств; від її забезпеченості залежать рівні конкурентоспроможності, інвестиційна привабливість та інноваційний розвиток економіки країни. Таким чином, досить важливо розглянути питання запобігання загроз негативного впливу на економічну безпеку, аби для того, щоб підприємства максимально ефективно функціонували. Враховуючи вище сказане, забезпечення економічної безпеки підприємств є найбільш актуальною проблемою, котра потребує вирішення.

Вивчення підходів до вирішення проблеми економічної безпеки суб'єктів господарювання дає змогу побачити різноманіття поглядів на поставлене питання. Виходячи з цього, вчені розуміють економічну безпеку по-різному: одні розуміють її як стан економічної системи, який дає змогу їй динамічно розвиватися, інші вважають, що це певний стан підприємства, за яким воно захищене від негативного впливу тих чи інших зовнішніх та внутрішніх загроз.

Таким чином, поняття “економічна безпека” можна об'єднати в два підходи:

- перший ґрунтується на тому, що у підприємства є конкретні цілі, котрі воно намагається досягти. Кожне підприємство має внутрішню структуру й існує в певному зовнішньому середовищі, але якщо ж внутрішня структура характеризується низкою позитивних якостей, і суб'єкт господарювання зна-

ходиться в безпеці, то зовнішнє оточення негативно впливає на підприємство.

- другий підхід базується на поняттях “загроза” та “захищеність від загроз”, а весь акцент переноситься на якісні параметри, такі як стійке функціонування, прогресивний розвиток тощо.

Для підтримання стабільності підприємства необхідно враховувати як внутрішні загрози, пов'язані з господарською діяльністю, так і зовнішні, що впливають на підприємство не напряму. Внутрішні загрози характерні економічні процеси, які пов'язані із залученням ресурсів на підприємство, гарантією їх забезпечення та результативною діяльністю. Зовнішні ж загрози підприємства виникають поза ним, тобто з боку конкурентів, постачальників, а іноді навіть і держави.

У теорії економічної безпеки існує багато класифікацій загроз, тому вважаємо необхідним розглянути деякі з них.

Загрози поділяються на об'єктивні і суб'єктивні. Формування об'єктивних загроз відбувається незалежно від цілеспрямованої діяльності. Суб'єктивні ж, навпаки, створюються свідомо. Систему об'єктивних загроз утворюють такі фактори, як: інфляція, економічна криза, нестабільна політична обстановка в країні, форс-мажорні обставини. Суб'єктивні, у свою чергу, викликані неефективною роботою підрозділів підприємства, які можуть мати недоліки у фінансовій діяльності підприємства, в організації виробничого процесу, пов'язані із низькою конкурентоспроможністю продукції.

Також, погоджуємось із точкою зору вчених Т. Г. Васильціва та М. Б. Пасічника [1, с. 132-133]. Досліджуючи питання класифікації загроз економічної безпеки, вони стверджували, що за тривалістю впливу на функціонування і розвиток підприємства їх можна поділити на довгострокові (наслідки від яких усуваються протягом 3-5 років), середньострокові (протягом 1-3 років) та короткострокові (від 1 кварталу до року).

Загрози безпеці підприємства можна розподілити за ступенем керованості на керовані та некеровані [2, с. 107-108]. Для зміни рівня впливу керованих загроз необхідний вплив керівництва підприємства; до таких загроз належать недоліки в організації виробничого процесу, втрата кваліфікованих кадрів і подібні проблеми. Щоб якимось вплинути на даний вид загроз, необхідно провести моніторинг економічної безпеки підприємства і сформулювати комплекс стратегічних управлінських заходів. Не підлягають прямому впливу непрямі загрози, до яких відносяться високий рівень корупції, монополізація економіки держави, непередбачувана зміна законодавства, проте підприємство обов'язково повинно враховувати їх у своїй діяльності.

Згідно з дослідженнями Гадісова і Поскочинова, можна класифікувати загрози економічній безпеці на ті, які частково піддаються нейтралізації, і ті, які не піддаються нейтралізації [3, с. 30]. До перших відносяться загрози матеріальним і нематеріальним активам, фінансам тощо. Загрози, які не

піддаються нейтралізації, включають, наприклад, загрози інформації, збереження споживачів, загрози перспективам розвитку.

Крім вище зазначених, цікавою є класифікація загроз на: правові (негативна зміна в законодавстві); економічні (несприятлива ситуація на ринку); політичні (погіршення політичної ситуації в регіоні); екологічні (стихійні лиха і т. п.); науково-технічні (неправильне або взагалі незастосування науково-технічного прогресу); технологічні (зміна технології виробництва); демографічні (зміна демографічного стану) [4, с. 24].

Дослідження питання класифікації загроз економічної безпеки підприємства, зокрема її чинників, дало змогу дійти висновку, що існує велика кількість класифікацій загроз економічної безпеки, але вони всі мають місце бути, адже економічне буття є різноманітним, і для певного підприємства деякі з них стають актуальними, а з подальшою зміною умов функціонування того чи іншого підприємства може актуалізуватись інша сукупність загроз.

На нашу думку, безпечне функціонування підприємств потребує їх власної системи безпеки. Основними ж завданнями такої системи повинні бути: захист прав підприємства; прогноз розвитку несприятливих подій; аналіз конкурентів; превентивний вияв загроз тощо. Якщо ж підприємство буде мати ефективну систему економічної безпеки, то воно буде ефективно функціонувати навіть в умовах жорстокої конкурентності.

Отже, підсумовуючи усе вище сказане, можемо побачити, що існує безліч загроз економічній безпеці підприємства, тому необхідно своєчасно їх виявляти і приймати рішення щодо їх усунення. Для ефективної протидії загрозам, умов безпеки та стабільності підприємства необхідно створити систему комплексного захисту та забезпечити її функціонування.

1. Васильців Т. Г. Чинники та джерела загроз економічній безпеці підприємства. Наук. вісник НЛТУ України. 2008. С. 128–135.

2. Якубович З. В. Ідентифікація загроз економічній безпеці машинобудівного підприємства. Галицький екон. вісник. 2010. № 3(28). С. 107–112.

3. Гадышев В.А. Классификация угроз экономической безопасности предприятия. Вестник Санкт-Петербургского ун-та ГПС МЧС. 2014. С. 27–31.

4. Гусев В.С. Экономика и организация безопасности хозяйствующих субъектов. СПб. : Очарованный странник, 2001. 256 с.